

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.304-314>

УДК 725.2

Окасса Муеле Седел Соувер,

аспірант кафедри теорії архітектури

Київського національного університету будівництва і архітектури

okassa_mss@knuba.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-5091-9846>

КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ ТОРГОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ З ВРАХУВАННЯМ СПЕЦИФІКИ ЇХ БУДІВНИЦТВА В РЕСПУБЛІЦІ КОНГО

Анотація: в статті розглянута класифікація функцій торгівлі торгово-розважальних центрів з врахуванням специфіки їх будівництва в Республіці Конго. Виявлені основні групи роздрібної торгівлі (ритейлу) та функцій обслуговування. Розглянуті можливості розміщення функцій в межах торгово-розважальних центрів.

Ключові слова: торгово-розважальний центр; функції роздрібної торгівлі (ритейлу); функції обслуговування; класифікація функцій.

Постановка проблеми. Становлення структури торгово-розважальних центрів в Республіці Конго знаходиться на початковому етапі [1]. Дослідження можливих функціональних процесів, що можуть відбуватись в даному типі будівель набуває особливого значення, в тому числі для формування нормативної бази для будівництва подібних закладів в Республіці Конго.

Для проведення дослідження та формулювання класифікації автором було проаналізовано ряд робіт науковців, що працювали та продовжують вести роботу в даному напрямку, зокрема: громадсько-торговим комплексам присвячені роботи С.Єжова [2]. Г.Адріанова досліджувала архітектуру підприємств торгівлі, харчування та побутового обслуговування на сучасному етапі [3]. Принципи формування закладів дрібної торгівлі досліджені в роботах Г.Кузьміної [4]. О.Праслова вивчала питання присвячені підземним торгово-розважальним комплексам [5]. Принципи просторово-функціональної організації об'єктів експрес обслуговування наведені в роботах Ю.Рябець [6]. Спираючись на дані дослідження автор склав класифікацію функцій, що зустрічаються в торгово-розважальних центрах на даному етапі світового розвитку, та дослідив можливі модифікації даних функцій конкретно для Республіки Конго.

Мета публікації полягає в дослідженні структури функціональних процесів, що відбуваються в торгово-розважальних центрах та виявленні

особливостей їх розміщення з врахуванням специфіки розміщення ТРЦ в Республіці Конго.

Основна частина. Функціональні процеси в торгово-розважальних центрах (далі ТРЦ) на сьогоднішній день в світі дуже різноманітні. Їх можна поділити на декілька загальних груп: основні, допоміжні, технічні.

Перша група є найбільш розвинутою (див. рис 1.), та поділяється на декілька підгруп. Зокрема можна виділити функції продажу та функції обслуговування. До функцій продажу відносяться різноманітні магазини: продуктові, одягу, взуття, парфумерії та косметики, декору для дому, техніки, будівельних матеріалів тощо. Їх умовно прийнято поділяти на такі основні групи як: торгівля модними речами (фешн ритейл) (рис 1а), товари для дітей (рис. 1б), товари для краси та здоров'я тощо. Функції обслуговування так само можна поділити на декілька підгруп, зокрема: розважальні, громадського харчування, побутові та ремонтні. До розважальних відносяться дитячі зони, кінотеатри, в деяких ТРЦ: ролердроми, ковзанки, картінг, дитячі ігрові автомати, тощо. Громадське харчування в ТРЦ може бути представлено стрітфудом, фудкортами, кафе та ресторанами. До побутового обслуговування (рис. 1в) відносяться манікюрні салони, перукарні, салони тату та краси, барбершопи, хімчистки, фітнес клуби тощо. Також останнім часом в торговельних центрах розповсюдження набувають ремонтні функції, до них відносяться: ремонт одягу, взуття, ювелірних прикрас, годинників, мобільних телефонів та побутової техніки тощо.

Рис. 1. Функції торгівлі торгово-розважальних комплексів

а) товари фешн ритейлу; б) товари для дітей; в) функції побутового обслуговування

До допоміжних функцій ТРЦ відносяться санітарні вузли, кімнати матері і дитини, складські та адміністративні приміщення, пожежний пост, приміщення медичної сестри, кімнати персоналу (який поділяється на продавців, інженерно-технічний персонал, прибиральники) тощо.

Технічні приміщення – це вентиляційні камери, електрощитові, тепловий пункт (який потрібен лише за умови наявності холодної пори року, яка не притаманна Африканському континенту), пожежний резервуар та інше.

Основні функції зазвичай займають до 80 відсотків площі будівлі. Існує два маркетингові шляхи розміщення магазинів та інших закладів в межах ТРЦ:

перший – це по групуванню товарів та функцій, коли розміщення окремих груп товарів та послуг відбувається зонально; та розосереджений тип – коли магазини торгових груп не групуються, а навпаки розміщуються рівномірно по всій території

Перший тип розміщення більше притаманний невеликим ТРЦ, другий – великим. Це пов'язано з економією, або, навпаки, з наявністю вільної площі. Але не дивлячись на тип розміщення магазинів в ТРЦ для підвищення ефективності їх функціонування найбажаніші групи товарів та функції обслуговування мають розміщуватись у найвіддаленіших точках будь-яких маршрутів (рис. 2). Подібна модель розміщення пов'язана з теорією спонтанної покупки, що може відбуватись на шляху до повсякденних продуктів або послуг.

За цією ж теорією торгові лоти, що розміщуються біля магазинів повсякденного відвідування, так званої «прикаси» зазвичай найдорожчі і в них розміщуються супутні товари і послуги та побутові функції, використання яких покликане економити час відвідувачів в побуті та житті.

Рис. 2. Бажаний маршрут відвідувача ТРЦ: ранжирування функцій відповідно до частоти їх затребуваності

Рис. 3. Основні функції розміщені в «прикаси»

Санітарні вузли та кімнати матері і дитини розміщуються розосереджено по ТРЦ, між основними функціями, щоб надати швидкий доступ до даних приміщень з будь-якої частини споруди. При них зазвичай розміщуються кімнати для прибирання. Всі інші допоміжні та технічні приміщення, включаючи адміністративні та складські, розміщуються за остаточним принципом – у місцях найвіддаленіших від основного торговельного трафіку.

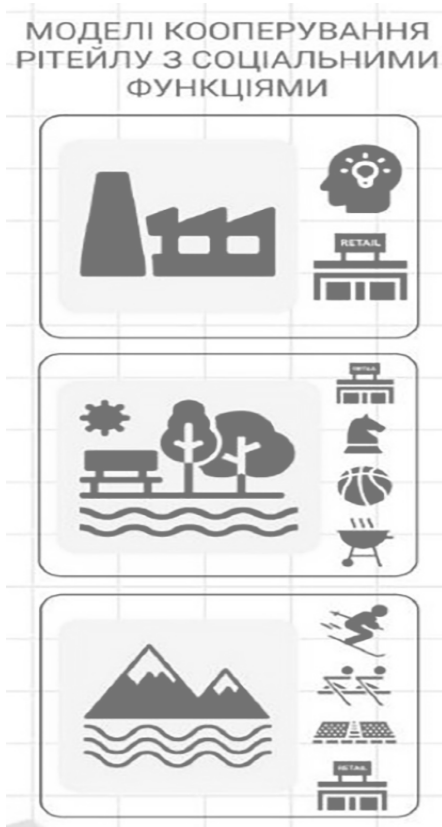

Рис. 4. Кооперація ТРЦ з соціальними функціями

Підбір функцій для конкретного ТРЦ відбувається за принципом зворотного зв'язку з середовищем. Тобто конкретні функції особливо розважальні підбираються відповідно до потреб населення, що проживає поруч з ТРЦ. Так само рівень комфорту ТРЦ для підвищення ефективності його функціонування визначається рівнем комфорту населення, що проживає поруч [7 с. 106]. Але іноді за допомогою додавання тих чи інших функцій в перелік функцій ТРЦ, можливо підвищити рівень їх відвідуваності.

Так, наприклад, для нового району де ще продовжується будівництво та ремонти не зайвим буде розмістити будівельний магазин, але через деякий час функція будівельного магазину може виявитись зайвою. Тоді для підвищення відвідуваності на території магазину можна розмістити розважальні функції.

Відомі випадки, коли з підвищенням інтернет продажів, деякі магазини побутової техніки, розміщені в ТРЦ втратили свою рентабельність та перетворились на демонстраційні площадки, що перестали приносити прибуток. Їх почали масово замінювати на інші функції. Так, наприклад, сталось в ТРЦ «Екватор» в Полтаві, де в 2016 році на місці магазину побутової техніки було збудовано кінотеатр.

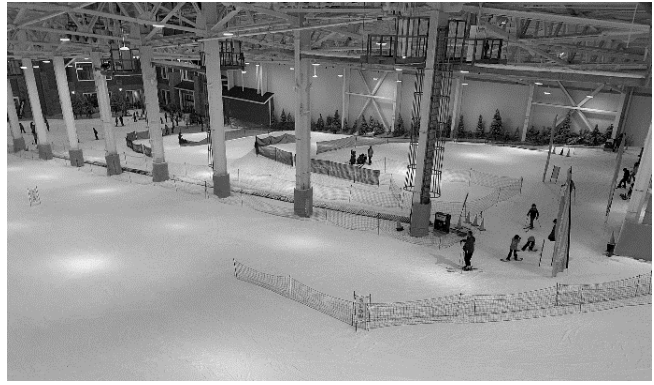
Але розміщення такої функції як кінотеатр вимагає значних, в тому числі за кошторисом, капітальних змін, включаючи монтаж конструкцій амфітеатрів та кінопроекційних.

В випадку відсутності значних ресурсів, на великих площах в межах ТРЦ можна розміщувати картинги або ролердроми. Картинги вимагають встановлення додаткової витяжної вентиляції для видалення продуктів горіння, ролердроми – більш безпечні, але повністю задовольняють вимоги для цікавого та корисного проведення часу відвідувачів різного віку.

Також схожим можливим способом проведення часу можуть стати ковзанки, криті лижні, або сноуборд парки (рис. 5), але для ТРЦ південних регіонів (зокрема Республіки Конго) цей вид розваг достатньо затратний. Проте в разі розміщення в межах ТРЦ преміум класу може стати чудовим атракціоном для людей які дуже рідко бачать сніг, а тим паче льодові ковзанки.

а)

в)

б)

г)

Рис. 5. American Dream Mall поблизу Нью-Йорка [11] критий лижний і сноуборд парк під назвою Big SNOW [12]: а, б) загальний вигляд [13,14]; в, г) вигляд в середині [15,16]

Інші групи основних функцій, що можуть бути цікавими для ТРЦ таких регіонів, як Республіка Конго стосуються функцій фізичного та розумового розвитку (див. рис. 4) і медицини. За відсутності розгалуженої мережі цих закладів, але підвищеного попиту на такі послуги у всьому світі та дотримання умов сталого розвитку всіх регіонів планети, часткова реалізація подібних мереж в межах торгово-розважальних центрів буде не зайвою. Так в межах ТРЦ можна розміщувати фітнес зали групових програм (таких як йога, аеробіка, танці тощо), тобто тих, що не потребують закупівлі дорогого обладнання; мовні, логічні, математичні шахові та інші гуртки для дітей та дорослих, а також кабінети фізіотерапевтів, стоматологів, масажу тощо можуть полегшити доступ населення до освіти та медичних послуг. Основні параметри подібних приміщень вже розглядалися в роботах вчених, зокрема заклади фізичної культури, найпростіші медичні кабінети та структури кінотеатрів розглянуті в роботах Г. Дорохіної [7,8]. Формування позашкільних закладів для дітей, що можуть бути включені в структуру торгово-розважальних центрів розглядалися в роботах І. Кравченко, Д. Васильченко та ін. [9 - 11].

Вулична торгівля сезонними продуктами та організація продажів вуличної їжі в межах територій ТРЦ так само може сприяти підвищенню їх привабливості

для широких верств населення та сприяти розвитку малого та середнього бізнесу, а також полегшити та забезпечити доступ до різних видів послуг, товарів та можливості проведення дозвілля різними категоріями населення.

Висновки. Розглянутий перелік функцій та особливості їх розміщення в межах торгово-розважальних центрів, а також особливості стосовно вибору функцій для ТРЦ Республіки Конго надають можливість для окреслення меж подальшого дослідження, а саме дослідження впливу функцій на об'ємно-просторові рішення торгово-розважальних центрів та організацію генеральних планів відповідно до задоволення потреб максимальної кількості верств населення.

Список джерел

1. Муеле Седел О., Хараборська Ю.О. Фактори, що впливають на появу та розвиток торгово-розважальних центрів в Республіці Конго *Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник.* – Київ: КНУБА, 2022. Вип. 62. с. 314–321. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.314-321>
2. Єжов Дмитро Валентинович. Основи формування архітектури водно-розважальних комплексів.: *Дис... канд. наук: 18.00.02* - 2008. URL: <http://www.disslib.org/osnovy-formuvannja-arkhitektury-vodno-rozvazhalnykh-kompleksiv.html>
3. Єжов С.В. Архитектура общественно-торговых комплексов: (формирование информ.-распределит. Пространств) Київ. Будівельник, 1988. – 104 с.: іл.
4. Андріанова Г.А. Розвиток архітектури підприємств торгівлі, харчування та побутового обслуговування на сучасному етапі. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. Збірник* Київ, КНУБА, 2008. Вип.19. с.274 – 280. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/200819.pdf>
5. Кузьміна Г.В. Принципи комплексного формування підприємств дрібно роздрібною торгівлі: дис. к.арх.: 18.00.02 / Кузьміна Ганна Володимирівна Київ, 2005. 172 с.
6. Праслова В.О. Класифікація підземних торговельно-розважальних комплексів *Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник.* – Київ: КНУБА, 2008. Вип. 19. с. 232–237. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/200819.pdf>
7. Праслова Валентина Олександрівна. Архітектурно-планувальна організація підземних торговельно-розважальних комплексів : Дис... канд. наук: 18.00.02 - 2010. URL: <http://www.disslib.org/arkhitekturno-planuvalna-orhanizatsia-pidzemnykh-torhovelno-rozvazhalnykh.html>
8. Уренев Валерий Павлович. Принципы комплексного архитектурно-планировочного формирования предприятий общественного питания : Дис... д-

ра архітектури: 18.00.02 Одесская гос. академия строительства и архитектуры. Одесса., 1996. 302л.+ прил.96л. <http://www.disslib.org/pryntsy-py-kompleksnoho-arkhytekturno-planyrovochnoho-formyrovanyja-predpryjaty.html>

9. Эль Харири Хильми Мохамед. Принципы формирования торгово-деловых центров в условиях Ливана (на прим. г.г. Бейрута, Триполи, Сайды, Тира) : Дис...канд. архитектуры: 18.00.02 / Киевский гос. технический ун-т строительства и архитектуры. Киев, 1995. 164л. <http://www.disslib.org/pryntsy-py-formyrovanyja-torhovo-delovykh-tsentrov-v-uslovyjakh-lyvana.html>

10. Рябець Ю.С. Принципи функціонально-просторової організації мобільних об'єктів експрес-обслуговування: дис. к. арх.: 18.00.02 / Рябець Юлія Степанівна. Київ: КНУБА, 2009. – 171 с.

11. American Dream Mall near New York URL: <https://www.newyork.co.uk/american-dream-mall-near-new-york/> (дата звернення 18.01.2024)

12. Big Snow American Dream URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Big_Snow_American_Dream (дата звернення 18.01.2024)

13. By Brad Miller Millertime83 - Own work, CC BY-SA 3.0, URL: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=8278601> (дата звернення 18.01.2024)

14. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, URL: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=94785363> (дата звернення 18.01.2024)

15. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, URL: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=87226438> (дата звернення 18.01.2024)

16. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, URL: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=87219886> (дата звернення 18.01.2024)

17. Дорохіна Г. І. Архітектурно-планувальна організація фізкультурно-оздоровчих закладів для людей з обмеженими фізичними можливостями: дис. кандидата архітектури: 18.00.02. – Київ, 2013. – 244 с.

18. Дорохіна Г. І. Підвищення ефективності архітектурних рішень сучасних багатозальних кінотеатрів. *Fundamental and applied research in the modern world. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference.* BoScience Publisher. Boston, USA. 2021. Pp. 365-369. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-9-11-iyunya-2021-goda-boston-ssha-arhiv/>

19. Кравченко І.Л., Товбич В.В. Реалізація основних принципів формування архітектури закладів неформальної освіти. *Містобудування та територіальне планування*. – Київ, КНУБА, 2023. Вип. 82. с. 198 – 212.

DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.82.198-212>

20. Васильченко Д.К. Комбінаторика у навчальних зонах закладів позашкільної освіти *Містобудування та територіальне планування*. – Київ, КНУБА, 2022. Вип. 79. с. 57 – 67 DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2022.79.57-67>

21. Васильченко Д.К. Функціональні групи приміщень закладів позашкільної освіти I – IV рівнів містобудівної організації *Містобудування та територіальне планування*. Київ, КНУБА, 2021. Вип. 78. с. 65 – 80. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.78.65-80>

References

1. Muele Sedel, O., Kharaborska, Y. O. (2022) Faktory, shcho vplyvaiut na poiyavu ta rozvytok torovo-rozvazhalnykh tsentriv v Respublitsi Konho [FACTORS INFLUENCING THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF SHOPPING AND ENTERTAINMENT CENTERS IN THE REPUBLIC OF CONGO] *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia: Nauk.-tekhn. zbirnyk (62)* 314 – 321. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2022.62.314-321>(in Ukrainian).

2. Yezhov, Dmytro Valentynovych (2008) Osnovy formuvannia arkhitektury vodno-rozvazhalnykh kompleksiv. [Basics of forming the architecture of water and entertainment complexes] : Dys... kand. nauk: 18.00.02 - 2008. URL: <http://www.disslib.org/osnovy-formuvannja-arkhitektury-vodno-rozvazhalnykh-kompleksiv.html>(in Ukrainian).

3. Ezhov, S.V. (1988) Arkhytektura obshchestvenno-torhovukh kompleksov: (formirovanye ynform.-raspredelyt. Prostranstv) [Architecture of public and shopping complexes: (formation of information distribution spaces)] 104 (in Russian).

4. Andrianova, H.A. (2008) Rozvytok arkhitektury pidpriumstv torhivli, kharchuvannia ta pobutovoho obsluhovuvannia na suchasnomu etapi. [Development of the architecture of trade, food and household service enterprises at the modern stage] *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia: Nauk.-tekhn. Zbirnyk (19)* 274 – 280. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/200819.pdf>(in Ukrainian)

5. Kuzmina, H.V. (2005) Pryntsypy kompleksnoho formuvannia pidpriumstv dribno rozdribnoi torhivli: [Principles of complex formation of small retail trade enterprises] *Dys. ... k. arkh.: 18.00.02.* 172 s. (in Russian)

6. Praslova, V.O. (2008) Klasyfikatsiia pidzemnykh torhovno-rozvazhalnykh kompleksiv [Classification of underground shopping and entertainment complexes] *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia: Nauk.-tekhn. zbirnyk (19)*.

232 – 237. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/01/200819.pdf> (in Ukrainian)

7. Praslova, Valentyna Oleksandrivna. (2010) Arkhitekturno-planovalna orhanizatsiia pidzemnykh torhovelno-rozvezhalnykh kompleksiv [Architectural and planning organization of underground shopping and entertainment complexes]: Dys... kand. nauk: 18.00.02 - 2010. URL: <http://www.disslib.org/arkhitekturno-planovalna-orhanizatsia-pidzemnykh-torhovelno-rozvezhalnykh.html>(in Ukrainian)

8. Urenev, Valery Pavlovich (1996) Printsipi kompleksnogo arkhitekturno-planirovochnogo formirovaniya predpriyatii obshchestvennogo pitaniya [Principles of integrated architectural and planning formation of public catering enterprises: Doctoral thesis in architecture: 18.00.02] Odessa State. Academy of Construction and Architecture. Odessa 302 sheets + adj. 96 sheets. URL: <http://www.disslib.org/pryntsy-py-kompleksnoho-arkhytekturno-planirovochnoho-formyrovanyja-predpryaty.html> (in Russian).

9. El Hariri, Hilmi Mohamad (1995) Printsipi formirovaniya torgovo-delovikh tsentrov v usloviyakh Livana (na prim. g.g. Beiruta, Tripoli, Saidi, Tira) [Principles of the formation of trade and business centers in Lebanon (based on the cities of Beirut, Tripoli, Saida, Tire)]: Dis... Cand. architecture: 18.00.02 / Kyiv State. Technical University of Construction and Architecture. 164 p. URL: <http://www.disslib.org/pryntsy-py-formyrovanyja-torhovo-delovykh-tsentrov-v-uslovyakh-lyvana.html> (in Russian).

10. Riabets, Yu. S. (2009) Pryntsy-py funktsionalno-prostorovoi orhanizatsii mobilnykh ob'ektiv ekspres-obsluhovuvannia: dys. ...k. arkh.: 18.00.02 [Principles of functional and spatial organization of mobile express service facilities] Kiev KNUBA, 171 p. (in Ukrainian).

11. American Dream Mall near New York URL: <https://www.newyork.co.uk/american-dream-mall-near-new-york/> (data zvernennia 18.01.2024). (in English).

12. Big Snow American Dream URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Big_Snow_American_Dream (data zvernennia 18.01.2024). (in English).

13. By Brad Miller Millertime83 - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=8278601> (data zvernennia 18.01.2024). (in English).

14. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=94785363> (дата звернення 18.01.2024) (in English).

15. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=87226438> (data zvernennia 18.01.2024). (in English).

16. By Shemtov613 - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=87219886>(data zvernennia 18.01.2024). (in English).

17. Dorokhina, H. I. (2013) Arkhitekturno-planuvalna orhanizatsiia fizkulturno-ozdorovchykh zakladiv dlia liudei z obmezhenymy fizychnymy mozhlyvostiamy: dys. kandydata arkhitektury: 18.00.02. [Architectural and planning organization of physical culture and health facilities for people with physical disabilities] Kiev. 244 s. (in Ukrainian).

18. Dorokhina, H. I. (2021) Pidvyshchennia efektyvnosti arkhitekturnykh rishen suchasnykh bahatozalnykh kinoteatriv. [Increasing the efficiency of architectural solutions of modern multi-screen cinemas] Fundamental and applied research in the modern world. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2021. Pp. 365-369. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-9-11-iyunya-2021-goda-boston-ssha-arhiv/> (in Ukrainian).

19. Kravchenko, I.L. (2023) Realizatsiia osnovnykh pryntsypiv formuvannia arkhitektury zakladiv neformalnoi osvity. [Implementation of the main principles of the formation of the architecture of non-formal education institutions] Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. (82). 198 – 212. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.82.198-212> (in Ukrainian).

20. Vasylychenko, D.K. (2022) Kombinatoryka u navchalnykh zonakh zakladiv pozashkilnoi osvity [Combinatorics in educational areas of extracurricular education institutions] Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. (79) 57 – 67 DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2022.79.57-67> (in Ukrainian).

21. Vasylychenko, D.K. (2021) Funktsionalni hrupy prymishchen zakladiv pozashkilnoi osvity I – IV rivniv mistobudivnoi orhanizatsii [Functional groups of premises of out-of-school education institutions of I-IV levels of the urban planning organization] Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. (78). 65 – 80. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.78.65-80> (in Ukrainian).

Abstract

Mouele Sedel Okassa, Ph.D. student, Department of Architectural Theory, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Classification of the functions of shopping and entertainment centers taken into account the specifics of their construction in the republic of the Congo

The article analyzes the location and makes a classification of the main, auxiliary and technical premises of shopping and entertainment complexes. The research was carried out on the basis of analyzed project experience and previous scientific research related to the formation of the structure of service facilities and shopping and entertainment centers.

The classification includes all the variety of basic functions. The classification includes entertainment functions, consumer services functions and stores of various types of goods.

The article discusses the rules for the location of product groups within shopping and entertainment centers. The author proposed a layout of the main groups of goods based on the rule of random purchase. According to the scheme, goods and services that are in greatest demand must be placed as far as possible from the entrance areas. Then, along the route to the main product groups, there is a possibility that the buyer will make a random purchase. This increases the likelihood of efficient functioning of the shopping and entertainment center

Also in the article, the author proposes an additional set of basic functions that can increase traffic to shopping centers and provide entertainment services for different social and age groups. This list includes group fitness rooms without expensive sports equipment, as well as roller rinks, green areas, playgrounds, children's and adult educational out-of-school classes, as well as street food areas and street trading areas for fairs. Proper organization of these functions within shopping centers can increase their attendance and, as a result, increase their profits. This will also provide the opportunity for trade and service to the maximum number of people from different social groups.

Keywords: shopping and entertainment center; retail functions; service functions; classification of functions.